

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Nc/49/2014
Identifikačné číslo spisu:	1214220972
Dátum vydania rozhodnutia:	15.12.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Ladislav Górász
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1214220972.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletú O. T., zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave, Vázovova 7/a, dieťa rodičov, matky Mgr. N. G., bývajúcej v N.a otca T. T., bývajúceho v G., o určenie vyživovacej povinnosti a úpravu styku, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp.zn. 61P/131/2014, o námietke zaujatosti otca maloletej proti sudcom Krajského súdu v Bratislave, takto

rozhodol:

Sudkyne Krajského súdu v Bratislave JUDr. Janka Gažovičová, JUDr. Monika Holická a JUDr. Jana Vlčková n i e s ú v y l ú č e n é z prejednávania a rozhodovanie veci vedenej pod sp.zn. 8NcC/124/2014.

Odôvodnenie

Vo veci starostlivosti súdu o maloletú O. T. uplatnil otec maloletej námietku zaujatosti všetkých sudcov Okresného súdu Bratislava II a Krajského súdu v Bratislave. Námietku odôvodnil tým, že matka maloletej je od roku 2004 zamestnankyňou, súdnou tajomníčkou Krajského súdu v Bratislave, a tak sa bežne dostáva do kontaktu so sudcami pôsobiacimi v obvode tohto súdu a s ktorými tak má „hoci aj len prostredníctvom súdnych tajomníčok, ich zapisovateľiek, minimálne kolegiálny - pracovný až priateľský vzťah“. Vychádzajúc z uvedeného má otec maloletej za to, že matka maloletej „nemôže byť v očiach týchto sudcov s ním úplne rovná, oproti jemu požíva určité výhody a je uprednostnená, čiže existuje predpoklad, že ju nebudú môcť v súdnom konaní posudzovať úplne nezávisle a slobodne“. Uvedené podľa otca maloletej rovnako platí aj vo vzťahu k sudcom Krajského súdu v Bratislave, s ktorými je matka maloletej v bežnom kontakte a s niektorými z nich si aj tyká. O týchto skutočnostiach, ktoré u otca maloletej vzbudzujú vážne obavy z nespravodlivého rozhodovania v jeho neprospech, matka maloletej sa počas ich spolužitia nie raz aj zmenila. Otec maloletej dodal, že za dôležité, zosilňujúce jeho obavy z nestranného rozhodovania sudcov, považuje i nedávne správanie sa matky maloletej, ktorá sa, zrejme „v snahe doceliť pre seba výhodnejšie procesné postavenie v konaní pred súdom“, spolu s maloletou odsťahovala zo spoločného bydliska účastníkov.

Najvyšší súd ako súd nadriadený Krajskému súdu v Bratislave (§ 16 ods. 1, tretia veta O.s.p.) posudzoval opodstatnenosť tvrdenej zaujatosti sudcov krajského súdu z aspektu existencie dôvodov, pre

ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí a dospel k záveru, že námietka zaujatosti uplatnená otcom maloletej nie je dôvodná. Vychádzal pritom z týchto zásad a ustanovení zákona:

Sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (§ 14 ods. 1 O.s.p.). Na súde vyššieho stupňa sú vylúčení i sudcovia, ktorí rozhodovali vec na súde nižšieho stupňa, a naopak. To isté platí, ak ide o rozhodovanie o dovolaní (§ 14 ods. 2 O.s.p.). Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach (§ 14 ods. 3 O.s.p.).

Rozhodnutie o vylúčení sudcu predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ktorá je uvedená ústavným zákonom č. 23/1991 Zb., čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uverejnenej pod č. 460/1992 Zb.). Každá výnimka zo základného práva alebo slobody sa musí vykladať reštriktívne, najmä tak, aby sa zachovala podstata a zmysel posudzovaného základného práva (na neustranného sudcu), ako aj podstata a zmysel základného práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 345/09). Majúc na zreteli uvedené treba trvať na tom, že sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelennej veci iba výnimočne a z vskutku závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo.

Z vyššie citovaných ustanovení § 14 O.s.p. podľa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že vylúčenie sudcu zákon zakladá na existencii určitého dôvodu, dôvodu vymedzeného takými konkrétnymi označenými a zistenými skutočnosťami, vo svetle ktorých sa javí sudcova nezaujatosť pochybnou.

V súvislosti s posudzovaním relevancie kolegiálnych vzťahov z hľadiska § 14 ods. 1 O.s.p., ktoré vzťahy považuje otec maloletej za nosný dôvod svojej námietky zaujatosti sudcov, považuje Najvyšší súd Slovenskej republiky za potrebné uviesť, že rozhodovacia činnosť a judikatúra v tejto otázke je ustálená. Špecializovaný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v tomto smere upozorňuje na konštantné závery, ktoré už zaujal v situáciách, keď sa namietal profesionálny, resp. kolegiálny vzťah medzi sudcom a účastníkom konania - iným sudcom (súdnym úradníkom), okolnosť profesionálneho, resp. kolegiálneho vzťahu k účastníkovi ako sudcovi (súdnemu úradníkovi) vykonávajúcemu svoju funkciu na tom istom súde (porovnaj napr. uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. apríla 2010 sp.zn. I Nc 8/2010, z 25. marca 2011 sp.zn. I Nc 18/2011, z 15. apríla 2011 sp.zn. I Nc 26/2011, z 14. júla 2011 sp.zn. I Nc 39/2011, z 11. decembra 2012 sp.zn. I Nc 58/2012). Najvyšší súd zdôraznil (a na tomto postoji naďalej zotrváva), že u takéhoto vzťahu chýba objektívny základ na konštatovanie zaujatosti, pretože vzájomné vzťahy medzi sudcami (súdnymi úradníkmi) sú založené na profesionalite a kolegiálnosti. Ak by z takéhoto základu bol vyvodzovaný opačný záver, teda pochybnosti o tom, či takýto sudcovia budú schopní nezaujato a spravodlivo rozhodovať, znamenalo by takéto posudzovanie vlastne, že výlučne pracovný a kolegiálny vzťah medzi sudcami (súdnymi úradníkmi) vo všeobecnosti prezumuje porušovanie sudcovských povinností a zásad sudcovskej etiky. Ak rámec týchto vzájomných vzťahov neprekročí hranicu profesionalnosti a kolegiálnosti, nemožno mať bez ďalšieho pochybnosti o ich nezaujatosti. Až v prípade, že by vzájomný vzťah prerástol cez rýdzo profesionálny rámec výkonu funkcie sudcu (súdného úradníka) a nadobudol charakter bližšieho osobného vzťahu, pôjde o okolnosť vzbudzujúcu opodstatnené pochybnosti o nezaujatosti, a teda išlo by o dôvod pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí. Vzťahy medzi sudcami (súdnymi úradníkmi), ktoré však bežný pracovný a kolegiálny rámec neprekračujú [t. j. ak tieto vzťahy spočívajú iba na tom, že sa sudcovia (súdni úradníci) navzájom poznajú, pretože na výkon funkcie sú zaradení na rovnaký (prípadne vyšší alebo nižší) súd, v tom istom oddelení alebo senáte], nemajú teda samé osebe povahu dôvodov vylučujúcich sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí. Inak povedané, iba tá skutočnosť, že určitá vec sa týka sudcu (súdného úradníka), ku ktorému má ďalší sudca, či sudcovia len profesionálny, resp. kolegiálny vzťah, nemôže založiť pomer predpokladaný ustanovením § 14 ods. 1 O.s.p.

V tejto spojitosti je žiaduce dať do pozornosti rovnaký prístup (závery) v rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky. Napríklad v náleze z 24. februára 2011 sp.zn. IV.ÚS 345/09

vyslovil ústavný súd názor, že samotné kolegiálne vzťahy medzi sudcami nemôžu byť dôvodom na spochybnenie ich nestrannosti a na ich vylúčenie z prerokúvania veci z toho dôvodu. Kolegiálne vzťahy medzi sudcami v zásade nemôžu byť dôvodom na spochybnenie ich nestrannosti a na ich vylúčenie z prerokúvania veci z tohto dôvodu [porovnaj nález z 26. augusta 2010, č.k. IV. ÚS 124/2010-41 uverejnený pod poradovým (publikačným) číslom: 44/2010 v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky]. V uznesení z 20. októbra 2010, č.k. I. ÚS 352/2010-6 ústavný súd pripomenul, že pracovný, resp. kolegiálny vzťah sudcu nemôže dostatočne objektívne spochybniť jeho nepredpojatosť v takej miere, aby musel byť vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie. Poznamenáva sa, že zhodný prístup k uvedenej problematike vzťahu kolegiality vo svojej rozhodovacej činnosti zastáva aj Najvyšší súd Českej republiky (porovnaj napr. uznesenie sp.zn. 11 Nd 456/2010 zo 14. januára 2011 a tam označenú ďalšiu judikatúru) a Ústavný súd Českej republiky (porovnaj napr. IV.ÚS 469/10, I.ÚS 274/09, III. ÚS 229/02).

Podľa Rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2014 danú právnu vec je príslušný prejednať a o nej rozhodnúť senát v zložení zo sudkýň JUDr. Janky Gažovičovej, JUDr. Moniky Holicekej a JUDr. Jany Vlčkovej. Menované sudkyne sa k námietke zaujatosti vyjadrili tak, že matku maloletej poznajú ako zamestnankyňu Krajského súdu v Bratislave, na ktorý nastúpila pracovať dňom 1. októbra 2003 ako zapisovateľka, od 1. novembra 2003 ako asistentka senátu. Od 25. februára 2008 bola menovaná zaradená ako súdna tajomníčka na občianskoprávny úsek, kedy pracovala ako súdna tajomníčka aj v oddelení 8Co, a to až do nástupu na materskú dovolenku dňa 26. augusta 2011. Dňa 17. októbra 2014 sa menovaná vrátila z rodičovskej dovolenky a nastúpila ako súdna tajomníčka na obchodnoprávny úsek. O vzťahu k nej sa vyjadrili menované sudkyne tak, že sa necítia byť vo veci zaujaté.

Keďže konanie a rozhodovanie iných sudcov Krajského súdu v Bratislave než uvedených sudkýň v danej právnej veci neprichádza do úvahy, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol o námietke zaujatosti otca maloletej len vo vzťahu k týmto zákonným sudcom.

Keďže v predmetnej veci dôvody, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o nestrannosti súdneho rozhodovania za účasti otcom maloletej spochybňovaných sudkýň Krajského súdu v Bratislave, nejestvujú, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že sudkyne uvedené vo výroku tohto uznesenia nie sú vylúčené z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.